

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2- уз 4/2021
28.10.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Душко Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Општина ББ, Општинска управа, коју заступа Општински правобранилац Општине ББ, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној прогив пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 Уз 1/21 од 24.03.2021.године, у седници одржаној 28.10.2021.године донео је

П Р Е С У Д У

РЕВИЗИЈА се делимично **УСВАЈА**.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 Уз 1/21 од 24.03.2021.године у ставовима 1, 2, 3 и 5. изреке и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно одлучивање о жалби тужене.

У односу на решење садржано у ставу 4. изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 Уз 1/21 од 24.03.2021.године, ревизија се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Аранђеловцу, Судска јединица у Тополи П1-уз 1/20 од 31.07.2020. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење о отказу уговора о раду означеног броја од 31.10.2017. године тужене и обавезана је тужена да тужиоца врати на рад у складу са његовом стручном спремом и радним искуством и призна му сва права по основу рада. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати трошкове парничног поступка у износу од 147.750,00 динара.

У поступку жалбеног одлучивања, након одржане расправе пред другостепеним судом, Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж1 Уз 1/21 од 24.03.2021.године којом је: ставом првим изреке, укинуо наведену првостепену пресуду; ставом другим изреке, одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца АА да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду означеног броја од 31.10.2017. године и обавезе тужена да га врати на рад у складу са његовом стручном спремом и радним искуством и призна му сва права по основу рада; ставом трећим изреке, обавезао тужиоца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 182.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до

исплате; ставом четвртим изреке, одбацио жалбу тужиоца изјављену против првостепене пресуде, као недозвољену; ставом петим изреке, одбио захтев тужиоца да се обавезе тужена да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против пресуде другостепеног суда, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, битних повреда одредаба парничног поступка и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Врховни Касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/11... 18/20), па је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. истог закона и нашао да је ревизија основана у побијању другостепене пресуде, осим у делу којим је као недозвољена одбачена жалба тужиоца против првостепене пресуде.

Ревизија тужиоца изјављена против решења садржаног у ставу четвртог изреке побијане пресуде је дозвољена, према члану 420. став 3. ЗПП, али није основана.

Апелациони суд је утврдио да је жалба тужиоца изјављена преко адвоката Миљана Р. Милановића, недозвољена, јер тужилац нема правни интерес да изјави жалбу против првостепене пресуде којом су његови захтеви усвојени, а такође и са разлога што из стања списка и садржине пуномоћја од 22.12.2017. године произлази да адвокат Миљан Р. Милановић из ... није овлашћен од стране тужиоца за заступање у овом поступку, нити за изјављивање жалбе, тако да је ова жалба изјављена од стране неовлашћеног лица.

Недозвољену жалбу у смислу члана 378. став 3. ЗПП, другостепени суд је одбацио, решењем донетим на основу члана 389. став 1. ЗПП.

У ревизији се наводи да је именовани адвокат заступао тужиоца на рочишту 31.07.2020.године пред првостепеним судом, што је констатовано на записнику, и да је предао пуномоћје, што на записнику није констатовано, нити је у спису садржано.

Постојање пуномоћја се не претпоставља. Пуномоћје је исправа. Тек предајом или достављањем исправе о пуномоћју суду, стиче се својство пуномоћника у одређеном поступку. Адвокат који нема својство пуномоћника није овлашћен да поднесе жалбу.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио да се наводи ревизије у оспоравању побијаног решења не могу прихватити, па је у том делу ревизија одбијена као неоснована, применом члана 414. став 1. у вези члана 420. став 6. ЗПП.

Апелациони суд је у жалбеном поступку, применом члана 383. став 3. ЗПП, одлучио да отвори расправу, на расправи је извео доказе читањем исправа и на основу утврђених чињеница закључио да је тужиоцу законито престао радни однос отказом уговора о раду и да је тужбени захтев неоснован.

Према утврђеним чињеницама, тужилац АА (рођен 1961.године) засновао је радни односи на неодређено време од 26.04. 1995.године у Општинској управи

општине ББ. По закљученом уговору о раду од 01.02.2017.године тужилац је радио на пословима радног места намештеника-домара, конкретно на пословима одржавања централног грејања, електричних и водоводних инсталација и пословима из области противпожарне заштите, за које је од свих запослених код тужене једино тужилац имао положен испит противпожарне заштите. Тужилац има 2.степен стручне спреме и полуквалификовани је радник.

Правилником о унутрашњој организацији н систематизацији радних места у Општинској управи општине ББ од 13.03.2017.године за радно место домар био је предвиђен један извршилац. Тај извршилац био је тужилац. Потом, тужена је донела нови Правилник о унутрашњој организацији н систематизацији радних места у Општинској управи општине ББ дана 13.10.2017. године, којим је укинута радно место „домар” на које је био распоређен тужилац и решењем од 31.10.2017.године тужиоцу је отказала уговор о раду, тако да му радни однос престаје са даном 05.11.2017.године, уз утврђени износ отпремнине која је исплаћена. У решењу о отказу уговора о раду тужиоцу наведено је, поред осталог, да је оно донето на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и члана 187. став 4. Закона о запосленима у Аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе којим је прописано да се намештенику отказује уговор о раду када услед промена унутрашњег уређења код послодавца више не постоји ниједно радно место на које може бити премештен, односно распоређен у складу са његовом стручном спремом, уз констатацију да је Правилником о унутрашњој организацији н систематизацији радних места укинута радно место на коме је тужилац био распоређен, а не постоји ниједно радно место на које може бити премештен у складу са његовом стручном спремом и звањем намештеника.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05.....75/14) је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако је услед технолошких, економских или организационих промена престала потреба за обављањем одређеног посла или је дошло до смањења обима одређеног посла. Одредбом члана 187. став 4. Закона о запосленима у Аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 21/2016) је прописано да се намештенику отказује уговор о раду када услед промена унутрашњег уређења код послодавца више не постоји ни једно радно место на које може бити премештен, односно распоређен у складу са његовом стручном спремом. На основу члана 22. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“, број 68/15 и 81/16-одлука УС) и Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Службени гласник РС“, број 61/17), којом је Влада Републике Србије одредила максималан број запослених запослених за 2017.годину на укупно 90 запослених у Општинској управи и установама и јавним предузећима чији је оснивач општина ББ, тужена је донела Одлуку о максималном броју запослених на неодређено време за сваки организациони облик у систему јединице локалне самоуправе општине ББ, којом је за Општинску управу одредила максимални број запослених на 38, од ког броја намештеника 4, а Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи општине ББ, који је усвојен 13.10.2017. године и објављен („Службени гласник општине ББ“, број 24/17) није предвиђено радно место домар на коме је тужилац био распоређен. Утврђено је да су из разлога рационализације ти послови организовани на битно другачији начин у 2018.години.

У поступку је утврђено да је одлуком Већа Савеза самосталних синдиката Крагујевац од 22.04.2015.године тужилац изабран за повереника Савеза самосталних синдиката за Општину ББ на мандатни период 2015-2020 година. Утврђено је да је тужилац у својству грађанина поднео кривичну пријаву 13.05.2016. године Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу, против одговорног лица ЈКП ББ и предузећа „Радус“ БНС ГП из Панчева и надзорног органа, због злоупотребе службеног положаја у вези изградње фабрике отпадних вода у Општини ББ и непознанице да ли су одобрена средства уложена у изградњу фабрике, односно сумње на злоупотребу буџетских средстава, да је непознат исход поднете кривичне пријаве, а да је поводом предузетих радњи узбуњивања тужилац заштиту затражио тужбом коју је поднео као узбуњивач и да је у парници пред Вишим судом у Крагујевцу донето решење о привременој мери по којем је тужилац враћен на посао до окончања тог поступка.

У овом поступку тужилац је истицао да побијано решење којим је њему отказан уговор о раду представља одмазду због предузетих радњи узбуњивања, штетну радњу у вези са извршеним спољним узбуњивањем и узбуњивањем јавности и позвао се на Закон о заштити узбуњивача.

Првостепени суд је полазећи од чињенице о статусу тужиоца у синдикату сматрао да послодавац није могао да откаже уговор о раду тужиоцу због заштите коју ужива као синдикални представник, па је са тог разлога оценио незаконитим решење о отказу уговора о раду. Изнето становиште није одрживо јер посебну заштиту од отказа и неповољнијих услова рада, применом члана 188. Закона о раду, члана 3. Конвенција МОР-а број 135 и Препоруке МОР-а број 143 о радничким представницима, могу уживати само синдикални преставници код послодавца, а тужилац није доказао да је синдикални функционер синдиката код тужене. Погрешна примена материјалног права за последицу је имала непотпуно утврђено чињенично стање.

Апелациони суд је закључио да решење о престанку радног односа тужиоцу код тужене није последица његовог синдикалног ангажовања нити последица радње коју је тужилац предузео у смислу узбуњивања, јер је утврђено да је нови Правилник о организацији и систематизацији радних места од 13.10.2017. године донет због организационих и економских потреба и разлога, што је довело до укидања радног места тужиоца и отказивања уговора о раду. Међутим, са становишта радноправних прописа којима се руководио, другостепени суд није на потпуним и јасним разлозима утемељио закључак о законитости оспореног решења о престанку радног односа тужиоцу. Пре свега, закључак о непостојању послова који би тужиоцу могли да се понуде у истом или нижем степену стручне спреме није заснован на утврђењу о чињеницама која су радна места намештеника остала односно била предвиђена по новој систематизацији радних места код тужене, да ли су сва била попуњена или је неко радно место могло бити понуђено тужиоцу као запосленом чије је радно место у општинској управи укинато. Услед овог пропуста, не може се испитати правилност примене материјалног права у побијаној пресуди код оцене о законитости решења о отказу, а ни закључак да оно није последица радње узбуњивања коју је тужилац предузео подношењем кривичне пријаве. Тачно је да у овој врсти спора суд оцењује законитост одлуке о престанку радног односа, отказом уговора о раду, а уједно је дужан да испита и цени чињенице на којима је тужбени захтев заснован, овде на тврдњама тужиоца да је према њему као узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на тај начин што му је престао радни однос отказом уговора о раду, што

је налагало суду да има у виду регулативу Закона о заштити узбуњивача и да јасно искаже став да ли је послодавац према тужиоцу извршио штетну радњу у вези са узбуњивањем.

У члану 27. Закон о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“, број 128/2014) прописана су права узбуњивача у посебним поступцима, и то ставом 1. прописано је да у тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада, по посебним прописима, узбуњивач може истаћи навод да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем; док је ставом 3. прописано да у посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, у складу са овим законом. То значи, најпре, да тужилац може да истакне навод да појединачни акт послодавца, конкретно решење о отказу уговора о раду, представља штетну радњу у вези са узбуњивањем управо у тужби за оцену законитости тог акта, а друго, значи да у том посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем у складу са одредбама Закона о заштити узбуњивача. Суд мора да утврди да ли је према тужиоцу била предузета штетна радња. Радња може бити манифестна на начин да запосленом који је предузимао радње узбуњивања није била предочена могућност премештаја на друго радно место у истој или другој организационој јединици локалне самоуправе, пре отказа уговора о раду због укидања радног места домара у општинској управи. Као доносилац Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време за сваки организациони облик у систему јединице локалне самоуправе општине ББ, тужена је увид морала имати у бројно стање и структуру запослених. Управо она и сноси терет доказивања чињеница да није штетно по тужиоца представила у 2017. години да је престала потреба за пословима радног места домара у општинској управи и да не постоји ниједно радно место на које тужилац може бити премештен, односно распоређен у складу са његовом стручном спремом.

У поновном поступку другостепени суд ће изнова одлучити о жалби тужене, тако што ће имати у виду примедбе на које је указано овим решењем.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 2. и члана 414. став 1. у вези члана 420. став. 6. Закона о парничном поступку.

Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић